

de l'etimologia d'aquesta (cosa que no és dir que no la deixés com a «selbstverständlich»). — 6 Es diu que en suec *vaketel* i dan. *vagtel* serien manlleus del baix-alemany. Em guardaré de descreure-hi; i tampoc hi posaria les mans al foc quan s'ha insistit tant en el pretès romanisme del mot. — 7 Encara pogué haver-hi alguna variant més; paleos. *krastēli* 'guatlla maresa, guió de les guatlls', per a la família eslava del qual veg. Berneker, *Slavisches Etym. Wörterbuch*, 575-6. Puix que la *kw-* dona *k-* en eslau i la *-k-* 10 hi dona *s*, ¿sortiria això d'un *kast(e)reli* (< *KWAKT-*) amb metàtesi de la *r*?

Guau, V. *gual* *Guauta*, V. *galta* *Guaymentar*, V. *guai* *Gubellet*, V. *gabolet*

GÚBIA, del ll. tardà *GŪBĪA* id., d'origen cèltic, del qual ja existia en l'Antiguitat una variant *GŪBĪA*. □ 1.ª doc.: 1372, Jacme March (lín. 342, com a únic rim en *-úbia*). Després d'això n'assenyala *AlcM* un doc. 20 mall. de 1388, el *DAG*. un del S. xv que sembla vigatà; en diccs. des de Belv. «*gubia*: instrument de fuster, *scalper*».

En llatí *gubia* i *gubia* es troben des del S. iv, en els diversos mss. de Vegeci, de Sant Isidor i en glosses. 25 Aquesta última té les probabilitats més evidents de ser la forma més originària, car el mot sembla ser d'origen cèltic, relacionat amb l'irl. mj. *gulba* 'bec (d'ocell)'. L'estudi més complet de les variants romàniques és el de Jud, *ARom.* vi, 196-8; de les llatines, Niedermann, 30 *ARom.* v, 440-1; altrament cf. Schuchardt, *ZRPb.* iv, 125; *JUHubschmied*, *VRom.* iii, 137-9; Walde-H., s. v.; Wartburg, *FEW* iv, 322-3, 302-4; Bolelli, *It. Dial.* xviii, 43. Les aparences són que *GULBĪA* es reduí fonèticament a *GUBIA* per l'acció convergent de la *u* 35 i del grup *BI*, cosa comparable a la reducció de *BALNEUM* a *BANJU*.

Però hi ha també raons molt bones per creure que existís un parònim cèltic *gubia* amb el sentit de 'podadora', no sols per certes formes dialectals del centre de França (veg. *Hubschmied* i *FEW*): segons Pokorny, 40 *VRom.* x, 263-4, aquest sortiria d'una altra base cèltica *VOBIA* > *GOBIA*,¹ i hi hauria hagut confusió dels dos celtismes en llatí tardà i romànic. En català hi ha una variant *gubia* pròpia de Mall. i Men. que invita a creure que el mot (també NL mall.) ja hi era en temps dels moros, i hi hagué un trasllat d'accent comparable al d'*ALQUERIA*. Més clarament encara, apuntaria cap a l'existència en mossàrab de la forma *gōrbia* d'Eiv. (*AlcM*); per a *L* > *r* en els mots transmesos per l'àrab, 50 veg. *EntreDL* iii, 167; la qual tindria així mateix l'interès de provenir de la variant llatina *GULBIA*: cf. encara les variants en *gurb-*, *gorb-* que vaig aplegar en *DCEC* (*GUBIA*).

DERIV.: *Gubiada* (cf. Belv., on sembla, però, altra 55 cosa). *Gubiar*. *Gubiat* [*DAG*, 1430; *OPou*]: «*gubia-des* o finestretes: pulvini; les cintes entorn de les *gubiades*: balthei» (*TbPu.*, 14). *Gubiós*? Però cf. *gubiós* 'avar' (a Pego, Barnils, *Mundart von Alacant*, 34), que vaig posar (i sembla que hi va millor) amb el castellà 60

AGOBIAR (*DECH*).

¹ Sant Isidor dona el mot sense definir, però posant-lo a la fi de la llista d'instruments tallants, darrere *taratrus*, *scobina* i *cantherius* (celtismes també, el primer i l'últim), *Etym.* xix, xix, 15; i segons Lindsay els mss. preferibles durien la forma *guvia* (Niedermann li atribuïa *gubia*); la lliçó de Lindsay afavoriria fins a cert punt la tesi de Pokorny, i també perquè partint de **BI* l'evolució antiga cap a *-v-* sembla que pogué fer-se des de més antic. Arguments no decisius, val a dir-ho.

Gúdubes, V. *gódua* *Güec*, V. *esguèllar* i *bac*

15 **GUËISER**, de l'islandès *geysir* derivat de *geysa* 'llançar-se furient' de la mateixa arrel que l'esc. ant. *gjösa* 'vessar-se' i *gjöta* 'abocar' (cf. angl. *gush*, alemany *giessen* 'abocar, vessar'). □ 1.^a doc.: *DFa*.

Güell: article d'*AlcM* acumulant mots i noms diversos, inexistents o malentesos, llevat del nom del riuet *Güell* de Girona, que ve de *guaell* diminutiu de *vadum* (veg. *GUAL*). El poble de Ribagorça no és *Güell* sinó *Güel* i res no hi té a veure per l'origen, veg. *E. T. C.* ii, 96. No és veritat que la pretesa acc. 1.ª figuri en Lab. (no en les eds. responsables, 1839-88) i és un malentès de l'aranès *güell* 'ull d'una deu' que és la forma gascona del ll. *OCULUS* (veg. *ULL*); l'acc. atribuïda al Lluçanès també ha de ser un malentès d'això mateix. Per a *güell* 'xiscllet del porc' i *güellar*, vegeu *esguèllar*.

Guèmol (mal accentuat en *AlcM*): l'etimologia germànica suggerida salta a la vista com a impossible fonèticament (en primer lloc per l'accentuació); més probablement pre-romà.

Guenyo, V. *guerxo*

Gueranetes, si no hi ha error de lectura, potser d'un (*a*)*caroneta* (de *acaronar*) contaminat per *jalaguerieta*.

Guerga, potser de *fer guerra* encrueat amb *fer brega* 40 o *fer refrega* (*AlcM*, § 4). Un joc semblant l'anomenàvem els nois de Barcelona c. 1913, *jugar a arriscats*, al Penedès i Pineda a *risca* (o *risques*), *AlcM*: ¿potser doncs també a *reega* derivat de *reec* 'risc' × *guerra*?

Guergal, V. *greal* (*GREC*) *Güérmez* (no *gue-*), és 45 castellanisme d'una manescalía, V. *DCEC* (*güèrmece*s, *GORMAR*)

+**GUERPIR**, 'fer abandonament d'un dret', mot més freqüent en oc. ant. *guerpir*, *gurpir*, id., del francic *WERPJAN* 'llançar' (= al. *werfen*, b-al. ant. i neerl. ant. *werpan*, gòt. *wairpan*, angl. *warp* id.). □ 1.ª doc.: 1169.

«Cum hac presenti carta diffinio, *guirpio* et laxo», a. 1169, *Cart. de Poblet*, 203. També és més freqüent en fr. ant. *guerpir*, fr. mod. *déguerpir*. *REW*, 9525; H. Stimm, *ZRPb.* lxxi, 262-8.

GUERRA, del germ. occid. *WERRA* 'discòrdia', 'baralla'. □ 1.ª doc.: S. xii.

«Atenem-ne --- al bispe --- que s'endrez tot aquest